

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET

✉: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.

☎: 441-6501

Ügyszám: 240/2008/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

165/2008. (XII. 17.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) panaszos¹ szegedi lakos 2008. augusztus 30-án előterjesztett panaszát a 2008. december 17-én – dr. Kaltenbach Jenő elnök, testületi tag távollétében – megtartott zárt ülése alapján

á t t e s z i

az intézkedést foganatosító szerv, jelen esetben a Hódmezővásárhelyi Rendőrkapitányság vezetőjéhez.

A Testület megállapítása szerint a vizsgált ügyben alapjogot csekély mértékben sértő intézkedésre került sor, ezért a Testület a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 93. §-ának (2) bekezdése szerint a panasz áttételéről döntött.

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

I.

A panaszos a 2008. augusztus 30-án 16 óra tájban vele szemben foganatosított rendőri intézkedés kapcsán terjesztette elő panaszát. Beadványában előadja, hogy a fenti napon a 47. számú főúton haladt Hódmezővásárhely felől Szeged irányába gépkocsijával, amikor – Hódmezővásárhely után néhány kilométerrel – egy rendőr karjellel megállásra utasította. Megjegyzi, hogy mindez az út azon szakaszán történt, ahol a 2X2 forgalmi sáv összeszűkül és egy forgalomtól zárt, folyamatos záróvonallal és közlekedési jelzőtáblákkal szegélyezett terület van, és az intézkedés következtében neki a zsúfolt belső sávból balra, az elzárt terület irányába kellett

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyi adatait töröltük.

kitérnie. Álláspontja szerint a megállás nem volt problémamentes „tekintettel a belső sávból való hirtelen megállásra, a mögötte haladó gépjárművek ütközésveszélyére, valamint egy másik rendőr mellett veszteglő gépkocsira”.

Ugyancsak megjegyzi a panaszos, hogy megállva azt tapasztalta, hogy a főúton mindkét irányban, tehát mind a négy sávban sűrű a forgalom, az ő autója előtt egy rendőr egy másik járművet ellenőriz, egy másik rendőr pedig hozzá közelítve őt közúti ellenőrzésre szólítja fel.

A panaszos ezt követően kiszállt az autóból és a csomagtartóból átadta személyi okmányait, majd a gépkocsi papírjait is, utóbb pedig a biztosítási okmányokat. Az iratokban a rendőr mindent rendben talált, majd közölte a panaszossal, hogy mivel nem használta a tompított fényszórót, háromezer forint helyszíni bírságra bünteti.

Ezután a rendőr a panaszos elmondása szerint megdöbbenését kihasználva és tiltakozása ellenére beült irataival a rendőrautó jobb oldali első ülésére és magára csukta az ajtót. Hamarosan beszállt az autóba a másik rendőr is, így ketten ültek csukott ajtók mellett az autóban.

Miután a második rendőr is beült az autóba, a másik gépjármű vezetője megszólította a panaszost, és azt mondta, hogy őt a ködfényszóró véletlen használata miatt büntették meg, mire válaszul a panaszos is megemlítette az ő ellenőrzését és a büntetésének okát. A beszélgetés alatt a panaszos emlékezetébe idézte, hogy egy vasúti átjárónál történt megállást követően, néhány perccel az intézkedés előtt bekapcsolta a tompított fényszórót, illetve amikor a rendőr megállította őt, akkor lekapcsolta azt a gyújtással együtt. Miután erre a felismerésre jutott, bekopogott a rendőrautóba és a következőket mondta: „isméltlem, nem ismerem el a szabálysértést”.

A baloldalon ülő rendőr ekkor kiszállt az autóból, a másik sofőrt útjára engedte, a panaszossal pedig közölte, hogy feljelenti. Válaszul a panaszos közölte a rendőrrel az intézkedéssel kapcsolatos aggályait, és felkérte a rendőröket nevük és szolgálati helyük közlésére. A panaszos itt megjegyzi, hogy az intézkedést M. G. zls. és M. J. őrm. foganatosították.

A rendőrök adatainak felírása során a panaszos M. G. rendfokozatát eltévesztette, aminek következtében meg kellett hallgatnia a rendőr „gúnyos megjegyzését” a panaszos sorkatonai múltjára vonatkozóan.

Végül megjegyzi, hogy az intézkedést követően elindulása és az autókkal teli forgalmi sávba való besorolása nem kis nehézségekkel járt.

A fent írtak alapján a panaszos sérelmezi az intézkedés helyének kiválasztását, mivel az álláspontja szerint a forgalom biztonságát, az autója épségét és a panaszos testi épségét is veszélyeztette a fentebb leírt körülményekre tekintettel.

Panaszolja a rendőri intézkedés helyszínét és tényét, amelyek teljesen értelmetlenek voltak számára, mivel a rendőröknél tudomása szerint nem volt sebességmérő és megkülönböztető jelzést sem használtak. Valószínűnek tartja, hogy a Hódmezővásárhelyi Rendőrkapitányságnak abban az időben több fölösleges járőre volt, és ezért a közrendvédelmi rendőrök a városon kívül utazókat is „zaklathatták”. Véleménye szerint a rendőrök több szakmai szabályt is megszegtek az intézkedés során, illetve magatartásuk nagyképű és túlzó volt.

Nem ismeri el az ellene indított szabálysértési eljárás jogszerűségét, mivel használta a tompított fényszórót. Jelzi, hogy azt csak az egyik rendőr láthatta, hogy ez valóban így történt-e, mivel a helyszínre érkezésekor és megállásakor a másik rendőr, M. G. neki hátat fordítva intézkedett.

Sérelmezi M. G. megjegyzését, amelyet a rendőr a panaszos sorkatonai múltjára tett.

Álláspontja szerint a rendőrök több ezer forint bírsággal fenyegették meg egy szerinte pitiáner és bizonyítatlan ügyben, így reméli, hogy az ő büntetésük hasonlóan szigorú és példás lesz.

Fentiek miatt kéri, hogy panaszát a Testület vizsgálja ki. Végül rögzíti véleményét, miszerint „ez a görcsös büntetési kényszer nem használ a rendőrség – lakosság kapcsolatának építésében”, és jelzi, hogy az eset tanulságait és a rendőrökkel szembeni fellépés törvényes lehetőségeit a sajtóban is nyilvánosságra szeretné hozni.

II.

A Testület a panasz kivizsgálásához szükséges iratok és információk megküldése érdekében megkereséssel fordult a Hódmezővásárhelyi Rendőrkapitányság vezetőjéhez, aki válaszlevelében a Testület rendelkezésére bocsátotta a panaszos ellen szabálysértési ügyben tett feljelentés, valamint a szabálysértési ügyben a panaszosnak küldött idézés egy-egy példányát, M. J. r. őrm. és M. G. r. zls. jelentéseit, a Rendőrkapitányság Közlekedésrendészeti Osztályáról T. E. r. fhdgy. jelentését, és a panaszolt intézkedés helyszínéről készített fénykép- és műholdfelvételeket.

1. M. J. r. őrm. az intézkedésről készített jelentésében az eseményeket az alábbiak szerint adja elő. A panaszban említett napon 6 óra és 18 óra közötti időpontban teljesített szolgálatot M. G. r. zls.-sal közösen, amelynek keretén belül saját kezdeményezésre közúti közlekedési forgalomellenőrzést hajtott végre Hódmezővásárhely külterületén, a 47-es főút 202-es kilométerszelvényénél, mivel ez az útszakasz közlekedésbiztonsági szempontból fokozottan balesetveszélyes.

Az ellenőrzés foganatosításának helye a jelentés szerint az útszakasz összeszűkülésénél volt, egyrészt mivel M. J. r. őrm. tapasztalatai szerint itt volt a legnagyobb az esély a szabálytalankodók kiszűrésére, másrészt a közelben elhelyezett sebességkorlátozó táblának köszönhetően ezen a szakaszon viszonylag lassú a forgalom, végül a gépkocsik megállása szempontjából is ezt a területet találta a

legbiztonságosabbnak. A helyválasztást jelentése szerint indokolta az is, hogy ott akkor is biztonságosan lebonyolítható egy intézkedés, ha a gépjármű vezetője kiszáll, továbbá az intézkedő rendőrök és a megállított járművek is biztonságban vannak.

Elmondása szerint az ellenőrzés során észlelte, hogy a lakott területen kívül egy – mint utóbb kiderült a panaszos által vezetett – gépjármű tompított fényszóró használata nélkül közlekedik. Mivel ez a magatartás balesetveszélyes és közlekedési szabálysértést is megvalósít, a járőrvezetővel való „közös észlelés alapján” intézkedés alá vonta a szabálytalankodó gépjárművet.

Az intézkedés keretében M. J. r. őrm. elkérte a panaszos személyazonosító és menetokmányait, amelyek ellenőrzését követően közölte a panaszossal, hogy szabálysértést követett el, és tájékoztatta az alkalmazni szánt szankcióról. A jelentés szerint a panaszos egyértelműen elismerte a szabálysértés tényét és elfogadta a 3000 Ft összegű bírságot is.

Ezt követően M. J. r. őrm. és M. G. r. zls. is beszállt a közelben álló szolgálati gépjárműbe, ahol előbbi rendőr a panaszost az Országos Körözési Rendszerben ellenőrizte, míg utóbbi – arra hivatkozva, hogy a szabálysértést ő is észlelte – kitöltötte a helyszíni bírság formanyomtatványt. Eközben M. J. r. őrm. azt észlelte, hogy a panaszos a szolgálati gépjárműhöz érkezik, bekopog az ablakon, majd közli, hogy nem fogadja el a helyszíni bírságot. Válaszul az őrmester tájékoztatta a panaszost, hogy ebben az esetben szabálysértési feljelentést kell kezdeményeznie, amit a panaszos a jelentés szerint tudomásul vett, majd kérte az eljáró rendőrök nevét, jelvéyszámát és szolgálati helyük megjelölését. Ennek M. J. r. őrm. és M. G. r. zls. is eleget tett.

A jelentés végül említést tesz arról, hogy miközben a panaszos felírta a rendőrök adatait, megpróbálta meghatározni a rendfokozatukat, amely során mindkettőjüket őrmesternek nevezte. M. G. r. zls. erre reagálva közölte a panaszossal a helyes rendfokozatokat, és hozzátette, hogy a panaszos a rendfokozat meghatározását „a honvédségnél töltött sorkatonai szolgálatának régen történt megszűnéséből adódóan téveszthette el”.

2. M. G. r. zls. jelentésében az eseményeket a fentiekkel nagyban egyező tartalommal adja elő. Utal arra, hogy társa és ő egyaránt észlelték a panaszos gépkocsijának közeledésekor, hogy a tompított fényszóró nincs bekapcsolva. Előadja, hogy a szolgálati gépjárműbe történő beszállást követően M. J. r. őrm. közölte vele, hogy a panaszos a szabálysértés elkövetését elismerte, és a 3000 Ft összegű bírságot elfogadta, amelyet követően felajánlotta, hogy kitölti a szükséges formanyomtatványt. Végül – társával szó szerint egyezően – utal a rendfokozat eltévesztését követő párbeszédre.

3. A Hódmezővásárhelyi Rendőrkapitányság Közlekedésrendészeti Osztályának állományába tartozó T. E. r. fhdgy. jelentésében beszámol a 47-es főút 201 és 209-es kilométerszelvényében 2007. január 1. és 2008. október 18. között bekövetkezett balesetek számáról, és megjegyzi, hogy az adott útszakaszt a 30 legveszélyesebb

között tartják számon, és a bekövetkezett balesetek száma, súlyossága és koncentrálttsága indokoltta teszi az álló és mozgó ellenőrzések végzését az adott szakaszon.

4. A panaszos ellen tett feljelentésben a panaszolt eseménnyel kapcsolatos információkat M. J. r. őrm. jelentésével egyezően adta elő. Az intézkedés kezdeményezésének okaként saját észlelését jelölte meg, míg utal arra, hogy miután társa és ő beszálltak a szolgálati gépjárműbe, M. G. r. zls. közölte vele, hogy ő is észlelte a szabálysértés elkövetését, ezért segédkezett a helyszíni bírság formanyomtatvány kitöltésében. A panaszos röviddel ezután jelezte a rendőröknek, hogy „időközben meggondolta magát” és nem ismeri el a szabálysértés elkövetését, így a nyomtatványt végül érvénytelenítették.

III.

A Testület a rendelkezésére bocsátott iratok alapján arra a megállapításra jutott, hogy a panaszban említett esemény következtében a panaszost csekély fokú alapjogsérelem érte az alábbiakra tekintettel.

1. A panaszos panaszában sérelmezi a vele szemben fogantatosított intézkedés helyének kiválasztását, mivel az álláspontja szerint a forgalom biztonságát, az autója épségét és az ő testi épségét is veszélyeztette, továbbá panaszolja a rendőri intézkedés tényét, ami azért volt értelmetlen számára, mivel a rendőröknél nem volt sebességmérő és megkülönböztető jelzést sem használtak.

Az Rtv. 17. §-ának (1) bekezdése értelmében, az intézkedések és a kényszerítő eszközök alkalmazásának közös elvei és szabályai szerint a Rendőrség feladatának ellátása során az állampolgárok alapjogait, köztük a testi épséghez, a személyes szabadsághoz, a személyes adatokhoz fűződő jogokat a törvényben foglaltak szerint korlátozhatja.

A közlekedésrendészeti feladatok ellátása során az Rtv. 44. §-ának (1) bekezdése értelmében a rendőr – egyebek mellett – a közlekedési rendszabályok megtartását, a járműhasználat szabályszerűségét, az okmányokra és a felszerelésekre vonatkozó előírások megtartását, a jármű birtoklásának jogszerűségét, az üzemen tartó, illetőleg a használó személyazonosító adatait, a jármű közlekedésbiztonsági állapotát és adatait a forgalomban és a telephelyen – a jogszabályban meghatározottak alapján – ellenőrizheti.

Fenti jogszabályhely alapján a rendőrnek sajátos indok megjelölése nélkül van lehetősége arra, hogy a közúti közlekedésben résztvevő járműveket és azok vezetőjét a fentebb részletezettek szerint, tehát nem csupán a sebességkorlátozások betartása szempontjából, hanem annál jóval szélesebb körben ellenőrzés alá vonja. Az Rtv. ezen felhatalmazása alapján a panaszolt esetben eljáró rendőrök tehát megfelelő jogalap fennállása mellett fogantatosították a panaszossal szemben a panaszban leírt intézkedést.

A panaszos panaszában kifejti álláspontját a rendőri fellépés szakszerűsége kapcsán is.

A Testületnek alapvetően nincs lehetősége arra, hogy a rendőri szervek fellépését szakmai szempontok szerinti vizsgálatnak vesse alá, ugyanakkor a rendelkezésre bocsátott információk – különösen a Hódmezővásárhelyi Rendőrkapitányság Közlekedésrendészeti Osztályának állományába tartozó T. E. r. fhdgy. jelentése, illetve az iratokhoz csatolt fénykép- és műholdfelvételek – alapján a Testületben az a meggyőződés alakult ki, hogy az eljáró rendőrök megfelelő alapossggal és körültekintéssel jártak el akkor, amikor a közlekedésrendészeti intézkedés helyszínéül a panaszban említett helyet választották.

A fényképfelvételeken látszik, hogy az adott helyszínen elegendő terület áll rendelkezésre a biztonságos megálláshoz és a gépkocsiból való kiszálláshoz is, így ebben a tekintetben a panaszt a Testület megalapozatlannak találta.

2. A panasznak azon részében, amelyben a panaszos a szabálysértési eljárás megindítását sérelmezi arra hivatkozva, hogy ő az intézkedés fogantatását megelőzően használta a tompított fényszórót, a Testület hatáskör hiányában nem foglalhatott állást.

A Testület eljárását az Rtv. a IX. fejezetében, a Jogorvoslatok alcím alatt szabályozza. Az Rtv. 92. §-ának (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy az, „akinek az e törvény IV., V. és VI. fejezetében meghatározott kötelezettség megsértése, a rendőri intézkedés, annak elmulasztása, a kényszerítő eszköz alkalmazása (e fejezet alkalmazásában a továbbiakban együtt: intézkedés) alapvető jogát sértette [...] kérheti, hogy panaszát az országos rendőrfőkapitány a Testület által lefolytatott vizsgálatot követően bírálja el”.

Az Rtv. fenti rendelkezése szerint a Testület hatáskörébe tartoznak mindazok a rendőri intézkedések, kötelezettségszegések, mulasztások, stb., amelyek az Rtv. IV., V. és VI. fejezetének alkalmazásával összefüggésben merülnek fel. Ennek keretében a Testületnek lehetősége van arra, hogy az Rtv. IV. fejezetében, a rendőrség működésének általános elveit és szabályait rögzítő rendelkezések kapcsán vizsgálódása körébe vonjon minden olyan rendőri tevékenységet, amelyet az V. és a VI. fejezetek ugyan nem nevesítenek, de amelynek vonatkozásában a IV. fejezetben foglalt követelményeknek érvényesülniük kell.

A Testület hatáskörének kiterjesztő értelmezése ugyanakkor nem korlátlan, a Testület nem vizsgálhat tehát felül minden, a különböző speciális, pl. szabálysértési- vagy büntetőeljárásokban fogantatott rendőri aktust. A Testület eljárásának korlátját az képezi, hogy van-e az adott speciális eljárási rendszerben hatékony jogorvoslat az adott jogsértésre. Amennyiben igen, úgy a Testület hatáskörének hiányát állapítja meg.

A szabálysértési eljárás lefolytatása, a szabálysértés miatt tett feljelentésben foglaltak bizonyítása a szabálysértésekről szóló 1999. évi LXIX. törvény alapján történik. Mivel ez a jogszabály a szabálysértési határozat kétszintű bírósági kontrolljának

garantálásával megfelelő lehetőséget biztosít a panaszos által felvetett sérelmek orvoslására, a Testület hatásköre a panaszra a fentiek szerint nem terjed ki.

3. A panaszos végül személyét sértőnek érezte M. G. r. zls.-nak a panaszos sorkatonai múltjára utaló megjegyzését. Ezzel összefüggésben a Testület megállapította, hogy még ha az eljáró rendőr a jelentésében szereplő formában tette is a megjegyzést, annak legalábbis gunyoros tartalmához nem fér kétség, hiszen az a panaszos ismereteinek hiányos voltára hívja fel a figyelmet egy egyébként vitás, ezért bizonyos mértékig feszült helyzetben. Az intézkedő rendőrnek semmilyen körülmények között nem feladata és joga az intézkedés alá vont személy ismereteivel kapcsolatos véleményének közlése.

A panaszos erre tekintettel a megjegyzést joggal érezhette bántónak, a méltóságát sértőnek, ugyanakkor ezt a jogsérelmet – mivel a megjegyzés hangneme nem volt durván bántó – a Testület csekély fokúnak minősítette, ezért a panaszt az intézkedést fogantató szervhez rendelte áttenni.

Budapest, 2008. december 17.

Dr. Juhász Imre sk.
elnökhelyettes

Fráterné dr. Ferenczy Nóra sk.
testületi tag

Dr. Féja András sk.
testületi tag

Dr. Kádár András Kristóf sk.
előadó testületi tag